

Apostolien teot 12

Apt. 9:17 - 43

Viime kerralla tässä Alusta alkaen –ohjelmassa pääsimme Apostolien tekojen 8. ja 9. lukuun. Jäimme kohtaan, jossa ylönousseen Kristuksen loistava valo oli lyönyt Saulin (myöhemmin Paavali) maahan hevosen selästä ja sokaissut hänet. Saul oli intohimoinen kristittyjen vainoaja, mutta nyt sille tuli äkillinen loppu. Saul vietiin Damaskoon, jossa hän makasi kolme päivää sokeana, syömätön ja juomaton. Herra Jeesus käski kuitenkin damaskolaista kristittyä nimeltä Ananias menemään Saulin luokse ja panemaan kätensä hänen päänsä päälle, jotta hän saisi näkönsä takaisin ja hänestä tulisi Jeesuksen lähettäjä, joka ”kantaisi hänen nimensä kaikille kansoille”.

Saul kastetaan

Tästä tekstimme jatkuu näin.

Ananias lähti. Hän meni sisälle taloon, pani kätensä Saulin päälle ja sanoi: "Saul, veljeni! Herra on lähettänyt minut - Jeesus, joka ilmestyi sinulle, kun olit matkalla tänne. Hän lähetti minut, jotta saisit näkösi takaisin ja täyttyisit Pyhästä Hengestä." Samassa oli kuin suomet olisivat pudonneet Saulin silmistä, ja hän näki jälleen. Hän nousi jalkeille, ja hänet kastettiin. Ruokaa nautittuaan hän taas voimistui (Apt. 9:17-19)

”Kuin suomet olisivat pudonneet hänen silmistään.” Tällaista ilmausta käytetään nykyisinkin, lähinnä kuitenkin siitä, että ihminen alkaa yht’äkkiä tajuta jonkin asian, jonka suhteen hän on aiemmin ollut kuin sokea. Saulin tapauksessa ”suomujen putoaminen silmiltä” oli kuitenkin sekä ruumiillista että henkistä. Hän sai takaisin sekä fyysisen että hengellisen näkökykynsä. Hän sai takaisin silmiensä valon, mutta samalla hän sai ymmärtää, että Jeesus, jota hän aiemmin oli niin kovasti inhonnut, oli ihmisten vapahtaja ja Herra.

Saul tokeni koko keholtaan, minkä merkinä oli se, että hän rupesi taas syömään.

Mutta vielä merkittävämpää on se, että hänet kastettiin.

Se kertoo siitä, miten olennaista ihmisen Jumala-suhteelle kaste on. Jos ihminen haluaa tulla osalliseksi siitä, mitä Jumala on Jeesuksen kautta tehnyt ihmiskunnan hyväksi, niin kaste on se väline, jonka kautta siitä pääsee osalliseksi.

Joillakin meistä tämä kaste on tosin tehty jo ennen kuin olemme osanneet Jeesuksesta välittää. Mutta se ei ole peruste sille, että kaste pitäisi uusua. Ei sitä pidä uusua, mutta se kannattaa ottaa tosissaan, eli uskoa siihen, mitä jo aiemmin saamani kaste merkitsee: että siinä minullekin annettiin omaksi Jeesus ja hänen meille tuomansa pelastus.

Saul todistaa Jeesuksesta Damaskoksessa

Saul viipyi jonkin aikaa Damaskoksessa opetuslasten luona. Hän alkoi heti synagogissa julistaa, että Jeesus on Jumalan Poika. Kaikki, jotka kuuntelivat häntä, olivat ihmeissään. He sanoivat: "Eikö tämä sama mies pyrkinyt Jerusalemissa tuhoamaan ne, jotka huutavat avuksi Jeesuksen nimeä? Eikö hän tännekin tullut vangitakseen heidät ja viedäkseen ylipappien eteen?" Mutta Saul sai yhä enemmän voimaa. Vääjämättömin todistein hän osoitti, että Jeesus on Kristus, ja saattoi näin Damaskoksen juutalaiset hämmennyksen valtaan (Apt. 9:19-22).

Paavali kirjoittaa kirjeessään Galatalaisille, että heti kääntymisensä jälkeen hän meni yksinäisyyteen jonnekin Arabiaan, ja siellä Jeesus ilmestyi hänelle uudelleen ja opetti hänelle evankeliumin.

Mutta Jumala, joka jo äitini kohdusta oli valinnut minut ja armossaan kutsui minut työhönsä, näki hyväksi antaa Poikansa ilmestyä minulle, jotta lähtisin julistamaan vieraille kansoille sanomaa hänestä. Silloin en kysynyt neuvoa yhdeltäkään ihmiseltä enkä heti lähtenyt Jerusalemiin tapaamaan niitä, joista oli tullut apostoleja jo ennen minua. Sen sijaan menin Arabiaan ja palasin sieltä takaisin Damaskokseen (Gal. 1:15-17).

Ehkä Apostolien tekojen kirjoittaja, Luukas, ei tiennyt tästä Saulin eli Paavalin matkasta Arabiaan tai ainakaan hän ei kerro siitä. Luukkaan sanojen tähtäyspisteenä on se hämmästyks, joka valtasi Saulin kuulijat: Miten oli mahdollista, että ennen niin kiihkeä kristittyjen vainoaja nyt opetti samaa oppia kuin he?

Se ärsytti Damaskoksen juutalaisia. Saul oli ilmeisesti niin hyvä puhuja ja saarnaaja, että Damaskoksessa ihmiset alkoivat toden teolla kiinnostua tästä Jeesuksesta, joka heidän mielestään ei kuitenkaan ollut mikään oikea Messias.

Jonkin ajan kuluttua juutalaiset päättivät tappaa Saulin. Saul sai kuitenkin vihiä heidän hankkeestaan. He pitivät kaupungin porteilla vartiota yötä päivää, jotta saisivat hänet surmatuksi, mutta eräänä yönä opetuslapset auttoivat hänet pakoon laskemalla hänet korissa muurilta alas (Apt. 9:23-25).

Saulin viholliset odottelivat siis Damaskoksen portilla, että milloin hän menisi siitä ulos. Saul pelastui siten, että hän ei mennytkään kaupungin portista, vaan sen muurin yli, köyden ja siihen sidotun korin avulla. Tätä Paavali muistelee 2. kirjeessään Korinttilaisille:

Damaskoksessa kuningas Aretaksen alainen päällikkö antoi vartioida kaupunkia pidättääkseen minut, mutta minut laskettiin muurinaukosta korissa alas, ja niin pääsin pakenemaan hänen käsistään (2. Kor. 11:32-33).

Damaskoksesta ehjin nahoin selviytyneenä Saul meni Jerusalemiin.

Saul Jerusalemissa

Jerusalemiin saavuttuaan Saul yritti liittyä opetuslasten joukkoon, mutta kaikki pelkäsivät häntä eivätkä uskoneet, että hänestä oli tullut opetuslapsi. Silloin Barnabas tuli hänen avukseen ja vei hänet apostolien luo. Hän kertoi heille, kuinka Saul oli tiellä nähnyt Herran, kuinka Herra oli puhunut hänelle ja kuinka hän Damaskoksessa oli rohkeasti julistanut sanomaa Jeesuksesta. Sen jälkeen Saul eli ja vaikutti heidän parissaan Jerusalemissa. Rohkeasti hän julisti sanomaa Herrasta. Hän puhui myös kreikankielisille juutalaisille ja väitteli heidän kanssaan, mutta he yrittivät tappaa hänet. Kun uskonveljet saivat tietää tämän, he veivät Saulin Kesareaan ja lähettivät hänet sieltä Tarsokseen (Apt. 9:26-30).

Saulin avuksi tulee Barnabas –niminen kristitty. Hänet mainitaan myöhemminkin Paavalin kumppanina. Barnabas esitteli Saulin apostoleille eli varhaiskirkon johtajille ja sai nämä luottamaan häneen. Niinpä Saul sai alkaa saarnaamaan Jeesuksesta jerusalemilaisille.

Mutta Jerusalemin krisityt huolestuivat Saulin eli Paavalin saarnatoiminnasta. Ehkä he pelkäsivät, että toistuu samanlainen ilmiö kuin aiemmin Stefanuksen tapauksessa. Silloinhan Stefanos oli saarnallaan ärsyttänyt kreikkaa puhuvat juutalaiset kimppuunsa ja hänet oli kivitetty kuoliaaksi. Sen seurauksena oli alkanut vaino, joka kohdistui kaikkiin Jerusalemin kristittyjä vastaan. Sitä he eivät halunneet, vaan toimittivat Saulin pois Jerusalemistä, ensin rannikolle Kesareaan ja sieltä sitten Vähä-Aasian Tarsoon, josta Saul oli kotoisin.

Kaikkialla Juudeassa, Galileassa ja Samariassa kirkolla oli nyt rauha. Se eli ja rakentui Herran pelossa, ja Pyhä Henki vahvisti sitä, niin että se yhäti kasvoi (Apt 9:31)

Heidän suunnitelmansa onnistui. Vainoa ei puhjennut.

Paavalin tarina ei kuitenkaan ollut lopussa. Oli alkamaisillaan lähetystyön aika, jolloin kristinusko vietiin juutalaisten parista myös muille kansoille. Siinä hommassa Paavalilla oli aivan ratkaiseva asema.

Tästä alkaa Apostolien teoissa uusi jakso. Sitä jatkuu aina 15. luvun jakeeseen 35, ja sen voisi otsikoida ”Lähetystyö alkaa. Antiokian seurakunta”

Pietari Lyddassa ja Joppessa

Pakanalähettyksen aivan ensimmäisinä alkuaikoina Saulus eli Paavali oli kotikaupungissaan Tarsoksessa, eikä hänejn toimistaan siellä tiedetä mitään. Mutta Pietarista tiedetään.

Pietari kiersi paikkakunnalta toiselle ja tuli myös Lyddassa asuvien pyhien luo. Hän tapasi kaupungissa Aineas-nimisen miehen, joka oli halvaantunut ja oli ollut vuoteenomana kahdeksan vuotta. Pietari sanoi hänelle: "Jeesus Kristus parantaa sinut,

Aineas! Nouse ja kokoa vuoteesi." Mies nousi heti. Kaikki, jotka asuivat Lyddassa ja Saaronin tasangolla, näkivät hänet, ja he kääntyivät ja uskoivat Herraan (Apt. 9:32-35).

Pietari oli kiertelemässä seutuja, joihin varhainen kristinusko oli jo levinnyt. Ehkä hän oli eräänlaisella ”piispantarkastuksella”. Siellä hän sai tehdä tällaisen ihmteon, jonka vaikutuksesta yhä suurempi osa alueen asukkaista (ilmeisesti juutalaisia) kääntyi kristityiksi.

Jopessa oli opetuslasten joukossa Tabita-niminen nainen; nimi on kreikaksi Dorkas. Hän teki paljon hyvää ja avusti köyhiä runsain määrin. Mutta noihin aikoihin hän sairastui ja kuoli, ja hänet pestiin ja kannettiin kattohuoneeseen. Lydda on lähellä Joppea, ja kun opetuslapset kuulivat Pietarin olevan siellä, he lähettivät kaksi miestä viemään hänelle sanan: "Tule kiireesti meidän luoksemme."

Pietari lähti heti miesten mukaan. Kun hän tuli paikalle, hänet vietiin kattohuoneeseen, ja leskivaimot kerääntyivät hänen ympärilleen ja näyttivät itkien hänelle paitoja ja muita vaatteita, jotka Dorkas oli tehnyt ollessaan vielä heidän kanssaan. Pietari käski kaikkien poistua. Hän polvistui ja rukoili. Sitten hän kääntyi vainajan puoleen ja sanoi: "Tabita, nouse!" Nainen avasi silmänsä, ja nähdessään Pietarin hän nousi istumaan. Pietari ojensi hänelle kätensä ja auttoi hänet jalkeille. Sitten Pietari kutsui huoneeseen lesket ja kaikki pyhät, ja he saivat nähdä, että Tabita oli elossa (Apt. 9:36-41).

Tässä kertomuksessa on merkittävästi jotain samaa kuin Markuksen evankeliumin kertomuksessa, jossa Jeesus parantaa Jairuksen tyttären. Siinä sanotaan näin:

Mutta hän ajoi kaikki ulos, otti mukaansa lapsen isän ja äidin sekä seuralaisensa ja meni huoneeseen, jossa lapsi oli. Hän otti lasta kädestä ja sanoi hänelle: "Talita kuum!" Heti tyttö nousi ja käveli; hän oli kaksitoistavuotias. Kaikki olivat hämmästyksestä suunniltaan. Jeesus kielsi ankarasti heitä kertomasta tästä kenellekään. Tytölle hän käski antaa syötävää (Mark. 5:40-43).

Jeesus sanoi siis Markuksen mukaan kuolleelle tytölle: ”Talita kuum”, mikä on arameaa ja tarkoittaa: ”Tyttö, nouse”. Luukkaan mukaan Pietari sanoi kuolleelle: ”Tabita, anastheeti”, mikä on kreikkaa ja tarkoittaa, ”Tabita, nouse”. Tämä samankaltaisuus näissä kertomuksissa herättää kysymyksen, että voisiko tässä olla kyse suullisessa perimätiedossa aiheutuneesta kahden eri tapauksen sekoittumisesta. Luukashan kertoo, että hän oli saanut evankeliuminsa ja Apostolien teot kirjoitettua keräämällä tietoa eri lähteistä. Voisiko olla niin, että suullisessa perimätiedossa Jeesuksen opetuslapsen tekemä ihme olisi sekoittunut Jeesuksen itsensä tekemään parannusihmeeseen. Siksi Jeesuksen arameankieliset sanat ”talita kuum” olivat jääneet siirtyneet siihen, miten Pietarin tekemästä ihmeestä kerrottiin, paitsi että aramean tyttöä tarkoittavasta sanasta *talita* oli tullut erisnimi *Tabita*.

Oli miten oli, tieto Pietarin tekemästä parannusihmeestä levisi. Pietari itse jäi asumaan joksikin aikaa tuolle seudulle, Simon –nimisen nahkurin luona.

Tapahtumasta levisi tieto ympäri Joppea, ja monet uskoivat nyt Herraan. Pietari jäi vielä joksikin aikaa Joppeen ja asui erään Simon-nimisen nahkurin luona (Apt. 9:42-43).

Tuolta nahkurin talosta löydämme Pietarin ensi kerralla.